

El problema bàsic dels països orientals és com revaluar la moneda

L'entrellat Àsia-dòlar

D' J.M. MUNTANER I PASQUAL

un home prudent com és Alan Greenspan, president de la Reserva Federal dels Estats Units (llur banc central), ningú no n'esperava uns comentaris tan directes sobre el Japó i la Xina com els que acaba de fer a l'Economic Club de Nova York.

Sobre el Japó, s'ha despenjat assenyalant que la taxa de canvi del ien "sembla massa elevada amb relació al dòlar i a d'altres divises que bescanvia internacionalment". Sobre la Xina, ha tocat la campana grossa: "Les compres de dòlars del banc central, si no són compensades, amenacen de provocar un excés de la base monetària i, per tant, un sobreescalfament de l'economia". O potser sí que els qui l'escoltaven esperaven aquestes paraules, i ell no se n'ha estat, de donar-los aquesta satisfacció. De fet, responen a la diplomàcia del departament del Tresor (finança), el qual de fa temps no para de viatjar a Àsia per mirar d'arrodonir el que és la prioritat de la seva política econòmica: la depreciació del dòlar. Mentrestant, l'Europa de l'euro ni existeix en aquesta prouja diplomàtica.

Aquests comentaris de Greenspan vénen després de dos moments culminants de l'escena mundial i nord-americana. El primer, gairebé com un malnom, és diu Boca Raton, on la magra esperança que en la reunió del G7 es plantejés una intervenció coordinada en els mercats de divises, per atemperar l'empenta de la baixa del dòlar i les puges de l'euro i el ien, s'esvaní com un fumarol esfilagarsat.

Però s'advertí, greument, que hi ha grans països que, si volen un creixement més estable, necessiten de debò flexibi-

litat en els canvis monetaris. Aquestes anònims Estats inestables són els que Greenspan ha anomenat ara. El segon moment és el testimoni dit H. Hawkins, fet pel president de la Fed davant el Congrés, un dels actes més esperats de tot l'any. Hi ha dit dues coses. Una, de til·la, davant la mala notícia que el dòlar ja no és fort, com han defensat sempre de boca el president Bush i el Tresor. Ho ha apocat dient que la baixa del dòlar ha estat "progressiva"; i que no ha causat "cap perjudici material en els mercats de capital dels Estats Units".

I l'altra, d'esclat, sobretot si pensem en la reelecció del president Bush: que el creixement enguany pot arribar al 5,5%, quan al juliol passat havien previst força menys. A més, la feina millorarà i la inflació no s'accelerará; de manera, que, potser, no caldrà encarrir el diner. I tot-hom ben content; Bush, sobretot.

Però Greenspan amaga l'ou, perquè no ha subratllat que la represa des de fa un any de l'economia americana se sosté per una política econòmica que implica un augment fort dels desequilibris financers; sobretot, del de l'exterior. Què passa, per tant, entre els asiàtics, els europeus i el dòlar? Doncs que les monedes asiàtiques fan parella amb el dòlar i hi ballen. Uns països (la Xina, Malàisia i Hong Kong) tenen un règim de canvi fix amb la moneda americana. Si aquesta baixa, també ho fan elles i xalen; i quan el dòlar pujava, també el seguien, desesperats.

Uns altres Estats (Corea, l'Índia, Taiwan i el Japó) no tenen les monedes collades al dòlar, sinó que floten al voltant, però intervenint-hi. Així, quan les co-

titzacions en fan un gra massa i perjudiquen llur competitivitat exterior, els governs (els bancs centrals) mercadegen divises per compensar-ho.

En canvi, les monedes que floten amb llibertat (les del Canadà, la Gran Bretanya, l'àrea euro i d'altres), amb el dòlar, no hi ballen, sinó que la ballen. Perquè si el dòlar baixa, se'ls repercuteix de cop; és a dir, que puguen. L'euro s'ha encarrir, només per aquest joc mecànic, de més del 55% des d'octubre del 2000.

Però, en aquest balanceig de les monedes, les d'Àsia encara hi fan un altre paper; i ací hi ha l'entrellat de l'assumptu. A Àsia compren dòlars com bojos; i ho fan, sobretot, els bancs centrals dels Estats d'aquest continent per frenar l'apreciació de llurs monedes. Per això Àsia ja contribueix amb el 64% a finançar el dèficit exterior americà. Aquells bancs acumulen enormes reserves exteriors en dòlars, que els poden fer problemes si van pujant amb la mateixa fúria. Especialment al Japó, la Xina, Tai-

wan, Corea i l'Índia, països que tenen gairebé tot aquell percentatge.

El Japó no hi pateix gaire, perquè amb un perill de baixa de preus (deflació) li convé limitar l'encariments del ien. A la Xina, les reserves li han servit per reflotar part del seu sistema bancari (Bank of China, China Reconstruction Bank) molt fràgil. Però sí que, en fer créixer la liquiditat i el crèdit, dispara els preus i amenaça el sector immobiliari, en ple boom. Des de mitjan 2003 intenta esterilitzar les entrades de capital exterior.

El problema bàsic és revaluar llurs monedes. Flexibilitzar-les és donar-los llur valor real. El cas que més preocupa és la Xina, que s'ha resistit tant com ha pogut i això li ha permès uns profits abusius. Ara sembla que ho accepta. Representaria un salt amunt d'entre un 5% i un 10%. És clar que estudia altres fórmules (panera de monedes) i uns terminis de transició. La davallada del dòlar no ha fet baixar el dèficit exterior americà com s'esperava, perquè Àsia peixa el dòlar, tant per la banda comercial com per la financera. Això entrebanca i allarga la seva reducció.

El mal gros seria que l'especulació dels capitals internacionals, a l'aguait de preses, s'hi barregés. Un economista del Deutsche Bank ha elaborat un estudi del qual ha dit: "Un risc global". El CEPII francès també creu que hi ha un perill tal com van les coses i que, com més aviat millor, caldria que l'"ateratge suau" del dòlar fos fet en entesa de tothom (el G7, de primer). Àsia cada vegada pesa més; però, malgrat la seva potència en reserves, el joc de divises és fràgil. Tot depèn dels EUA, que va a la seva. Com deia Lord Palmerston: "Les nacions no tenen aliats permanents; només interessos permanents".

Què en sabem de Solé i Pla?

JOAQUIM FERRER

Tot llegint la novel·la que acaba de publicar Joan-Daniel Bezsonoff amb el títol *La guerra dels cornuts*, situada en el període de la Primera Guerra Mundial i que tracta l'ambient que es vivia a Barcelona i com es formà un corrent de catalans que lluitaren com a voluntaris amb els francesos amb el propòsit de manifestar les seves simpaties, però, sobretot, per fer patent una contribució de Catalunya i aconseguir, en acabar aquell conflicte, que es tinguessin en compte les nostres aspiracions nacionals, sorgeix com era previsible en la novel·la la figura de Solé i Pla, que sembla haver estat l'organitzador més destacat i alhora comprovem que no coneixem a fons la trajectòria d'aquest personatge.

En sabem dades però fragmentàries. Així, el *Diccionari Biogràfic Albertí* informa que Joan Solé i Pla fou un metge nascut a Barcelona el 1874 que morí a l'exili el 1950 en la ciutat colombiana de Bar-

ranquilla. Informa també que presidí la Unió Catalanista i el Comitè de Germanor per als Voluntaris Catalans de la guerra 1914-1918, que fou diputat al Parlament de Catalunya i que és fàcil trobar articles d'ell en diverses publicacions com *D'ací i d'allà* i *La Tralla*, però per ara no hi ha una biografia que faci una descripció d'aquest personatge.

Això no vol dir que hi ha diversos llibres en els quals Solé i Pla és citat amb relació a l'organització dels Voluntaris Catalans durant aquell conflicte, el nombre dels quals, per cert, és objecte de quantificacions ben diferents: Josep Termes, al volum VI de la *Història de Catalunya*, publicat el 1987 recull que "El diputat català dels Pirineus Orientals M. Brousse els xifrà en 12.000 i altres els rebaixem fins a uns 5.000", però Albert Balcells, al llibre *Violència social i poder polític* (2001), escriu que "durant la Primera Guerra Mundial lluitaren a l'exèrcit francès 954 voluntaris catalans, 435

dels quals estigueren en contacte amb el Comitè de Germanor amb els Voluntaris Catalans, creat pel president de la Unió Catalanista, Joan Solé i Pla, a fi de prestar ajut als combatents catalans enrolats a la Legió Estrangera de França".

Claudi Ametlla, en el primer volum de les *Memòries polítiques* que comprèn el període 1890-1917 explica les dues visites que feu amb altres escriptors i artistes catalans al front de França i concretament en el que feu el 1917 descriu el contacte amb voluntaris catalans a Verdun: "N'hi havia uns quants centenars: vam parlar amb molts d'ells tot donant-los els presents que els dúiem. Ells ens relataren combats en què havien intervingut, i ens explicaren la duresa de llur vida, amb planys per aquesta, però sense vanaglòria. Haurien estat gairebé feliços si els haguessin deixats acoblar en unitats estrictament catalanes, comandades per catalans. Però això no era possible; l'alt comandament no ho va permetre mai".

En aquest viatge al front, Ametlla formava part d'un grup en què anaven

Ramon Casas, Josep Maria Planes, Romà Jori, Antoni López, Màrius Aguilar, Josep Clarà, Santiago Segura "i el doctor Solé i Pla, que parlava amb tothom en català i arborava una catalaníssima gorra musca que tot el camí va ser una veritable atracció".

Com tants i tants altres catalans el 1939 Solé i Pla va haver d'exiliar-se. Joan Sauret en el llibre *L'exili polític català* (1979) descriu aquella onada i on anaren a raure les figures més destacades. Concretament, a Colòmbia, entre d'altres, hi assenyalava: "El llegendari Joan Solé i Pla", i en la biografia de Josep Maria Capdevila que s'ha publicat fa uns mesos el seu autor, Joan Carreres i Pera, recull com el 1945 se celebraren a Bogotà els Jocs Florals de la Llengua Catalana, que foren dedicats a Verdader en commemoració del centenari del naixement, i entre els mantenidors hi trobem Solé i Pla. Finalment, Albertí, en l'esmentat *Diccionari*, diu que en els seus últims anys a l'exili col·laborà "a la premsa catalana publicada a Amèrica i França".

Tot plegat indica que es tracta d'un personatge del qual caldria disposar d'una biografia i que ara és més factible de fer perquè la família de Solé i Pla ha dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya tota la seva documentació.